

„ЗАСТАВА“ издаје трипут
у недељу, средом, петком
и недељом
Ца је на годину 14. фор
на о год. 7 фор. на чет-
врт године 3 фор 50 нов.
зај в а Аустрију, а за Ср-
бију на годину 140 гроша
на по год. 70, а на четврт
године 35 гроша

ЗАСТАВА.

Гласиле сапратунају пој ко-
лички врста, које из гар-
монта заузимају, и за сваку
врсту плаћа се за први пут
5, за сваки даљи пут 4 и
осим тога за живи увек 10
30. и. Допли се шаљу у
редништу а предлата и ли-
серати администрацији, ЗА-
СТАВА“ у Нови Сад, у кући
број 858. код златног јед-
норага.

Број 45.

У Новоме Саду, у недељу 13. априла 1869.

Год. IV.

У Новом Саду 12. априла.

(11). Сваком морају у очи упасти овогодишња
силна путовања владоца и чланова влада-
лачких породица. Да неспомињемо познатније
чланове, о којима се толико рачуна и неводи,
напоменућемо само пут Цара нашег по Хр-
ватској, пут Црногорског кнеза у Петроград,
пут Енглеског принца наследника са супругом
у Цариград, и пут принца Наполеона који је
8. априла из Марсеља у Италију отишао; нуз
то „Публик“ јавља, да ће и царица Фран-
цуска овог лета на исток путовати, по свој
прилици вели се тога ради, да буде при
отварању сујецка канала; осим тога Србске јед-
не новине казују, да у Цариграду исчекују
цара Франц Јосифа и да се већ спремају дво-
рови за његов дочек. Кад узмемо на ум да
је кнез црногорски истока ради на север пут-
вао и да су кораци већине од ових других
важних путника ил на истоку били ил се
истоку окренули, онда неможемо другачије су-
ди ти, него да све ово има значаја за развитак
и точних догађаја. — Међутим пут кнеза
Николе, да оставимо на страну замаш-
лију цел његову, што се тиче пристаништа
Спича, о ком се говорило да се кнез надао
да ће га помоћу Петрограда добити, тешко
да ће од користи бити, јер се, кажу, Турци боје,
да ће сетиме мир на истоку пореметити.

Клуб пољских депутираца усвоји је пред-
лог Зјемјалковског, да одлази у седнице рајс-
ратске, док се у њему нерешо о резолуцији
пољској. Као буду пољски захтеви одбијени,
као што ће јамачно и бити, закључили су де-
путирци пољски, да оног дана кад се сврши
овогодишња сесија саборска, положи мандате,
и у декларацији да разјасне зашто то чине.
У овај закључак неможемо толико веровати,
кад знамо да су пољаци закључили, да и у
делегацији неучествују а сад су већ изабрали
посланике за делегацију. Чланови ти су: Зје-
малковски, гроф Потоцки, Пошенски, Хуби-
ки, Збизчевски, Чајковски, и Храмовски.

Пољски листови јако се жесте на овај за-
кључак пољског клуба и „Газета Народова“
том приликом пише: Одавна је тај обичај, да
је земља вођа ради, а не вође земље ради.
Делегација не треба да се вара у том шта
земља мисли, као што својим пристајањем на
делегацију обмањује и круну и своје другове
Немце. Што наши депутирци централистама
поуштају, то може гдекоме од користи бити
али целини прави штету; земља проклиње до-
садање владање пољске делегације и види у
том што Пољаци у делегацију одлазе круни-
саве дела, које шкоди највишем добру земал-
ском, њезиним правима и традицијама. На ове
речи „Газете Народове“ неби ништа друго
могли приметити, него је тим потешити, да
вечине тако само пољски депутирци и да
други непопуштају на дијети угарској влада-
јућој странци, што виде отуд користи по це-
лину, него је то њима самима од користи.

Из Букурешта стижу гласови о гонењу
Бугара. Влада је, каже, наумила, да не допушта да
се у Романији организују бугарске чете, и шта
више говари „упорним Бугарима“ криминалне
процесе на врат. За овај свој непријатељски
поступак изговара се она, да је дознала, да
Браћано, почем редовна војска и народна гарда
не држи, као што министре веле, уз Браћани,
оће помоћу Бугара да дигне револуцију и да
сруши кнеза и министре. Јадни Бугари беда
код куће, беда бијаше у Београду беда, настаје
у Букурешту.

Лист у Србији, који је до ове владе навек
био официозан, а и сада је у последње време
своју стару привилегију добио, пише, да је
Порта признала Србији, да ова има права, да
уговоре трговачке са страним земљама закљу-
чује, али се нада, да ће у Бечу, Паризу и
Лондону засадније србске, тако исто као и
романске, само као официозне агенте сматрати.

Француско-белгијска распра на ново је ус-
крела из мртви ил управо није ни била умрла
но тек се претајала за време; сад се тек не
ва како ће се решити. И из овог тешко да
не ће до европске конвенције доћи, ако то
не, а оно ће, као што јављају, Белгија запитати
европске силе пре него што се на устукне
европске силе како треба у интересу мира да по-
ступа.

У Шпанији није већина ни у том сложна
да се сви оградни Бурбонаца искључе од пре-
стола. Као што „Империјал“ од 9. априла пи-

ше, држала је већина кортеса седницу у ком
се о том већало, и није се могло ни до каква
закључка доћи почем многи нехтедоше гласа-
ти, те је с тога ово питање на други дан од-
ложено. Грчки заступник Рангани одпутовао
је на своје место у Цариград, а Занос у Алек-
сандрију. Обојица су понели са собом краљеву
ручно писмо, један султану а други египат-
ском под-краљу.

„Нови - Сад.“

I.

Његов значај у Србству.

Као што у физичном, тако и у моралном
свету влада закон гравитације, која сваком те-
лу своје средиште и сваком средишту своју
сферу даје, и која кретање средиштни тела и
њивои сфера међусобно у хармонији држи, да
се не сударе, да једно другом у току не сме-
тају. Сфере су те у моралном свету народи,
и сваки народ ако је у целини, т. ј. у једном
спољашњем државном организму, има своју
средишњу тачку, у којој се духовни живот
народа усредсређује, или бар око које се коло
народног духовног живота креће. Ако је на-
род велики, може у њему и више такви сред-
ишта бити, према и ту обично и неосетно
једно средиште претеже; у народу пак поде-
љеном, већем или мањем не само може, него
и треба да буде више такви средишта, да би
сваки део народа своје средиште, своју прак-
тну силу, свој извор духовног живота имао.

Градови, или као што ми данас кажемо
„вароши“, шта су друго него пределна усред-
сређења околних трговинског, индустријског и
у обште народно-економског живота, која пре-
делна средишта и сама држава не ствара, не-
го ји на своје цели и потребе примењује, а
тима и унапређава; која пак варош услове ду-
ховног живота једног народа, или оделеног
дела народа у већој, или највећој мери спаја,
та је духовно тежиште и средиште тога на-
рода или народног дела, па ма не била то у
политичном смислу.

Срби с ове стране Саве и Дунава имају
многи и угледни вароши и варошица, сараз-
мерно више, него икоји други народ у Угар-
ској, неизузимајући и сам немачки, јер Немац
више се у своме месту гњизди, и пре ће на-
правити од села варошице, него варош са око-
лином села. У Бачкој Нови Сад и Сомбор, са
варошицама Сентомашом, Ст. Бечејом, и Па-
ланком; у Срему Карловци, Земун, Митровица
са Румом, Иригом и Вуковаром; у Банату
Вел. Бечкерек, Вел. Кикинда, Вршац, Панче-
во, са варошицом Ковином, Новим Бечејом, и
појединим повећим дистриктским местима по-
добним варошицама — то је красан венац срб-
ски вароши и варошица, где су Срби у ве-
ћини, или у знаменитом броју, а свакако у
претези у духовном, социјалном и материјалном
погледу.

Томе је нешто допринело имањство наши
праотаца, који се нису са „торбицом“ овамо
доселили, нешто дух народа, који је трговин-
ски, нешто и положај у најлепшим крајевима
Угарске, богатство природе и плодност земље.

Међу свима овима варошима уздиже се јед-
на варош на окуку Дунава, где се овај од
севера на исток Европе савија, варош окићена
челенком србском — Фрушком Гором, зашти-
ћена оклопом србским — шајкашким батаљо-
ном, шестопером србским — Сентомашом, и
штитом србским — Турцијом, варош која не
себе сама, но коју је овоострано Србство озна-
чило духовним средиштем својим, а та је ва-
рош — Нови Сад.

До год. 1848. овоострано Србство није имало
правог средишта; у „Синоу“ србском, у Кар-
ловцима беше црквено духовно средиште, али
без световно-духовног живота; Пешта, у којој
је Матица и публицистика србска била, не беше
средиште, него више пристаниште србско;
Нови Сад је истина имао своју гимназију, на
којој је неколико славни професора било, али
у вароши самој није било пробуженог, свесног,
србског народног живота, још мање духовног
кретања народног. Тек од године 1842. овамо
почео се дух народности мицати и кретати.

Ученици, кои на ферије долазаху од згоре
са извора, где се нов, свеж живот други сла-
венски народа, па и самог мађарског народа
кретати почео, донесоше и у Нови Сад „ма-
јевину“, која разгреваше срца, и пламен ср-

даца осветљаваше и ширише видик народног
живота србског.

Године 1848. беше обртна тачка србског
народног живота у Новом Саду. Сигнал пре-
обрајају тога живота даде: табла на грађан-
ском стрелишту у Новом Саду, овај символ
господства немачког елемента у Новом Саду;
донде само немачки наслов, а кад Немци у
то време хтедоше и мађарски, а нехтедоше и
србски наслов, роди се у Новом Саду одпор
противу немачког господства у друштвеном,
и јавном животу варошком. То је било пре
него што су у Нови Сад дошли они Срби
које Немци у Новом Саду сад називају бун-
товницима, кои су по њивим речима „посе-
јали семе раздора“, „подкопали слогу грађана“,
„развалили пламен неслоге“, итд. итд. Немци
осетише, да се србски дух креће, и да тај
дух како је и нумерична већина, и умна, мо-
рална и материјална превага Србаља у Новом
Саду, неће се више задовољити, да Срби у
магистрату и представништву варошком у Но-
вом Саду од милости „реституирајући“ ком-
сара,“ католички пароха, и католичке црквене
обштине живе, него од свога права и своје
умне, моралне и материјалне снаге, зато се Нем-
ци првом појаву и покушају србског живља
очајно одапреше.

II.

Његово право и дужност.

Сваки народ има право, у средишту свом,
или свога дела, развијати своју народност у
свим струкама друштвеног, просветног, и јав-
ног живота, и по томе средиште своје напри-
вити отвиштем своје културе, свога народног
и политичног живота, са кога се искре по
осталим крајевима народа разасипљу. Нови Сад,
илити Србство у Новом Саду има историјског
права, да на срби носи значај, карактер срб-
ске вароши уобште. Нови Сад, као и Сомбор,
остали су слободне краљевске вароши због
заслуга србски, јер је ту где широм војничка
краина била, која је Угарску од Турака бра-
нила, и сваку стопу земље крвљу србски си-
новца залила. Кад је један део краине укинут,
онда су у Бачкој и Банату провинцијализисана
села добила права повлашћени дистрикта, а
вароши Нови Сад и Сомбор права сл. краљ.
вароши, и у знак, да је за србске заслуге дато,
остале су Новом Саду србске народне боје на
заставама и грбу.

Срби имају дакле права, Нови Сад за срб-
ску варош сматрати, и то по историјском праву
бар донде, док и Мађари краљевину Угарску
у великом по историјском праву за своју, круну
за своју држали буду.

Рушећи темељ праву Србаља, руше те-
мељ праву и свога народа. Но не само по
голој историјској титули, него и по самом делу
Нови Сад је србска варош, јер је у њој ве-
ћина, или свакако половина србска, направ-
одломцима свију други, неслав и славенски на-
родности; јер је земља више од три четвртине
у србским рукама, јер Срби преко „и.“ јав-
ног терета носе, јер је интелигенција и тр-
говина великом већином на србској страни.

Не дакле само по историјском праву, него
и по начелу равноправности припада Новом
Саду карактер, значај србске вароши.

Ово је право Србства у Новом Саду према
држави и другим суграђанима у овој вароши.

Србство пак у Новом Саду има дужност
према осталом Србству с ове стране, да се
онако влада, како му то положај и значај ње-
гов и улога му у Србству налаже. Народ је
Србству у Новом Саду поверио своја заведења,
као Матицу Србску, народно позориште, и за-
кладе разни стипендија; народ србски с ове
стране очекује, да Нови Сад и даље буде
отвиште духовног живота србског, а према
томе да и спољашњи политични организам ва-
роши поглавито буде србског духа и значаја,
јер се србска народност само у србској по-
литичној атмосфери слободно развијати може.

Министар Етвеш казао је у својој брошири
о „народности“, да ће свака народност у Угар-
ској у свом муницијском строју и животу
имати довољна јемства за развитак свој на
просветном и јавном пољу; и Срби у Новом
Саду не траже друго што.

Да видимо, шта је у Новом Саду године
1861. и 1867. кад су Срби у магистрату и
представништву у већини били, рађено и тра-
жено. Уведен је србски језик као званичан,
незакључујући да се други суграђани могу

писмено и усмено своим језиком служити, шта
више да и дотични званичници на свом је-
зику званије одиравају. Поклоњено је срб-
ском народном позоришту место на пијаци, у
вредности највише од 20.000 фор. — али по-
добне поклоне и друге вароши чине, па кад
је право, да Пешта плацове од по милијона
фор, мађарском народном позоришту поклони,
не може бити криво, ако Нови Сад сарамерни
поклон србском народном позоришту учини.
Варош се тим украшава, од србског народног
позоришта пак имају и други суграђани по-
средне, а могу имати и непосредне користи.
Закључено је, да се реалка, која је католичка
и немачка била, или са гимназијом скопча, или
преобрази тако, да и србски језик у равной
мери са немачким наставаћ буде. Хтела се
зидати србска школа, јер католици од вајкада
таку заједничким трошком сазидану имају, а
србска се деца по буцајима веру. Умложене
су народне школе, али не само Србима, него
и у истој мери и Немцима, и осталим сугра-
ђанима дата је сарамерна припомоћ за наро-
дне школе, и ако је ту мане, то је та, да
католици сарамерно највише народни школа
имају. Оправљена је из обштинства србског по
једна друга ли представка, којом се питање
народности, и питање србства на уг. сабору
подпомагало, какво је представке слободно свима
муниципијама чинити, и које су нашим сугра-
ђанима тим безопасније, и незасорније, што
напоследку у власти уг. сабора и уг. владе
отон, што ће и колико ће уважити. Званич-
ника је у магистрату било скоро на поле, шта
више у суду претега сенатора, кои нису Срби.
Ето то је све, што је србска већина радила,
и урадити хтела. Чег има ту, на што би се
потужити могли други наши суграђани, кои
у свом народу такође имају народни позори-
шта, и други народни заведења, и то таки,
која се из порезне касе, дакле из чепа свију
нас у Угарској подпомажу?

III.

Његови противници.

Противника има србски Нови Сад од три
врете: мађарску владу, неке Немце у Новом
Саду, и неке одроде србске у и зван Н. Сада.

Мађарска влада очевидно иде на мађари-
зацију, на то, да немађарске народне у Угар-
ској најпре духом, а за тим језиком, на по-
следку и именом и телом помађари. То пока-
зују њени поступци у Ердељу супрам Романа,
у Словачкој супрам Словака, у Новом Саду
супрам Србаља. Као што она не признаје, да
има више него један, и то мађарски народ у
Угарској, тако не може она да трпи ни то,
да немађарски народи имају места, у којима
би се духовно и народно усредсређивати мо-
гли. Видили смо, шта се не само на политич-
ном, него и на просветном пољу чинило; ви-
дило се, како се и супрам србске и словачке
Матице поступало. Недати једном народу ду-
ховно „концентрисати се“, значи ударити га у
главу, жале му подсећи, извор му духовног
живота заронити. Мађарска влада не ради то
само из мађарског родољубља, или можда из
тога, каква је, још најмање, него из политике,
да тиме интересу или бар страсти мађарског
народа угоди, и да тиме и овај лакше у узди држи.

То се и из тога види, што се мађарски од
влде инспировани органи јавно хвале тим, ка-
ко они у својим уступама према немађарским
народима не иду тако далеко, колико би као ба-
јаги левица, и крајња левица. Отуда мрзост
на Нови Сад, на Србство у њему. Тога још
није, ни у самој Турској било, да влада једна,
и то уставна влада најпре поједине часнике
без икакве истраге суспендује, па онда читав
магистрат и представништво касира, на тужбу
због неправилног пописа бирача, која је то-
божна неправилност већ једанпут била пред-
мет владине истраге, и коју је тужбу годину
и по дана пред ту касацију влада решила била
ти, да је све у реду.

Противници друге врете јесу: неки Немци
у Новом Саду, неки, велимо, јер изворно нису
сви. Немци се особито Србима непријатељи по-
квују, тако и у Вршцу, Белој Цркви, итд.
Од ови су најжешћи противници Србима они,
који су са „торбицом“ или тако званом „пин-
тлом“ из „Рајха“, из света у Нови Сад до-
шли, па у награду тога, што су србски предци
толику крв пролили, да ове земље одбране, и
толику зној покосили, да подивљачене земље

дипши, Бањалуци, Дубици, Костајници и свуд по крајини у Босни и у Аустрији, да је приспио Гавро Вучковић из Сарајева у Бањалуку и био је 3. априла у Градишци. Он је шпион Осман-паше, и његов долазак скопчан је са долазком Рашид-ефендије. У осталом нека је тој браћи на знање, да је исти Вучковић под валиком, и то таково, која нами у прилог иде. Он пише као дуга. У таквим околностима можете све од њега дознати, — можете на посљедњу дознати колико га плаћају — само га паметно закупуште. Али зато опет, као што рекох, чувати га се ваља. Рашид-ефендија ће и у Крајину доћи. Телеграфом наговјестен је његов долазак преко Дубице у Костајницу 7. априла. Његова дура, коју је са собом водио, дошле је у суботу у Костајницу. Ја сам баш тамо био кад се довезла. Одејела је код Јајића најмама Костајничког, Биоградлије — сина оног Јајића, с којим је кнез Милош у дослуку живио — оног чојка којег се данас неки сјећају у Биограду, који су ш њим вино пили и лов ловили.

Цијел је том путовању Рашид-ефендије, у колико сам ја дознати могао, та, да удови кот мекана и безазлена агу и бега амо у Крајини са својим медијидима, а главно је да изда строге напутке властима како би се дочепао дошеника ваших. Пеки! Рашид-ефенди пеки! Знамо се ми.

Скоро се радујем, рекао би, што ћу видети опет ог драгог ефендицу. Ко га је познавао, док је још у хамаму (куатиату) турском у Београду био слуга, па га сад види, чисто би се зачудио. Та то ти се укочило, углајисало, то ти носи уске хаљине; цариградски фес; окреће се ка на жичи: ама ће опет сваки, који га подуље мотрио буде, опасити стару лакајску душу. Не могу а да ме се не косне јад наш кад о том чојку зборим. То створење се купа у крвавом зноју бједне раје босанске. То је дуња тог друштва паукова што је закупило над нама владати, што је тако вјешто разапело своју мрежу над нами, што нам сиса крв и мозак. Ужасно је то створење, тај баук, тај Рашид ефендија! — „ће си виле?!“ Нагда те не било!*

Још неку новост у кратко: У неђељу је приспио у Сисак господин Орешковић и отишао је даље. Куд? Јавиће вам, надам се други.

Да збиља! Од неког времена већ добивамо „Заставу“ ако и с ризиком и напором, опет некако брзо. Прије смо ју добивали чак десети дан, а сад већ пети. Баш сад ми стиже један број, те сам ово писање прекинуо био да изчатим. Стојап Унић.

— У војничкој Крајини 8. априла. У посљедњем мом допису, јавно сам вам из међу осталим и то, да власт, људе јасеновачке компаније (друге банске регименте) све једнако испитује.

Ја мислим да читаоци нису заборавили случај због којег су Јасеновачани пали под одговорност. Ја сам у своје вријеме саопштио голи факат. Славно уредништво пропратило је тај догађај са неколико ријечи, на име: Да не одобрава тражити правичну таквим начином. И ми сами то велимо, али шта ће мо, кад смо ми крајиници некуд не спретни, па не знамо другачије него нама с неба па у ребра, па тако и нагабуисмо. Но да вам испричам што сам научио т. ј. да вам јавим каква је пресуда изречена над Јасеновачани, и ништа више. Држаћу се само ствари и као што сам нисам слушао читање пресуде, то би молио свакога, који би из овога сазнао да сам хрђаво слушао, а извесније зна, да ме поправи. Дакле због тог што нису шћели Илијашевића за капетана имати, и што су то оним начином тражили, ево шта су добили. Њи 16 момака осуђени су на робију, неки на 4. неки на 3 а неки на 2 године. То су ваљда најчлочијши. Осим тога осуђени су њи 25 момака и све шарже кумпанијске, на 3 мјесеца затвора у региментском затвору (Stock) у Петрињи. Шарже су још за цијело вријеме затвора лишени своје части војничке, т. ј. дегренирани су.

Одрешено је да шарже не буду све на један пут затворене; јер би служба запела; него они који нису у служби (а то су они који код куће своје треба да раде) ићи ће први, па кад они издрже три мјесеца, ступиће у службу а они који су били догле у служби, и који би требали ићи кући, долазе на ред.

У суботу 4. априла био је сам генерал Фром бригадир из Петриње у Јасеновцу и прогласио је пресуду. Чуо сам да су неки људи и молли генерала да гледи како би се казна олакшала, но овај им је одговорио, да је све залуду и ту помоћи нема.

И ми додајемо да ту помоћи нема.

А. Из Ниваде 6. априла. Уверен да је читајући српски свет рад знати како се Срби у пардањском изборном месту, ди их у лепој броју имаде, у овом по наш народ критичном добу владају, достављам вам ове редове:

Ис почетка изјасни се готово цео овај срез осим неколико вертиса и Пардања за свог бив-

шег посланика г. Александра Николића од Рудне, али чим се исти господин свечано Србима обећао да ће за бољи закон о „народности“ на сабору делати, одма се потрудише наши непријатељи, између који се највећама жуљанијски часници одликоваше, народ од г. Николића одвраћати наводећи којекакве измишљотине, као и. пр. да Срби на револуцију смерају, да ће г. Николић као спахија на то ићи да се опет робота уведе итд. И заиста бинашим противницима намера за руком испала, да се неподгоше родољуби српски — особито свештеници — те обавештаваше народ сваком приликом и уверише га, да је то само баук, којим наши непријатељи прост народ плаше и на његову га пропаганду наводе.

Пошто се наши противници већ при првом попису уверише да своју цјел таким гадним средствима постићи неможеду, то пау за добро рад пописне комисије уништити и други попис наредити, надајући се да ће тим начином прост народ вољу на уписивање изгубити. Али се та господа и ту љуту преварише, јер народ знајући шта се тиме смера, уписивао се још боље него први пут. Тако и. пр. из наше општине, која 1000 душа брои, уписаше се први пут око 90 а сада их 120 има уписано, неспомњајући друга српска места, која су по већој чести много већа. А надамо се да ћеду сви до једнога и на биралиште изаћи, јер је код народа одушевљење велико.

Против кандидат је био испочетка г. Вилбалд Богдановић, спахија пардањски, по првој краткој времена одступи од кандидатуре измишљајући се болешћу, премда се добро прав узрок знаде, и препоручи својој странки г. Лебановића великог судца модошког. Овај заиђе најпре по романским селима и задобије одма већу чест Романа за себе. Но овде имамо зафалити г. Андрију Мочоњи од Фења и другим романским родољубима, који се потрудили Романа из заблуде на прави пут извести. Како ћеду се пак наша браћа Романи при самом избору владати, идемо да видимо премда се јако надамо, познавајући неколико родољуба њиових, да ће ако не сви а оно већа чест уз нас бити. Немци се готово сви нами придружили а такођер и нешто Мађара, па и сам Пардањ како Срби тако и Немци, јер волају и Србину левичару него десничару своје поверење поклонити. — И тако је наша победа у овом срезу извесна. Избор ће се пак идућег четвртка обавити.

Имам још приметити да се српски свештеници г. Лујановић парох Српско-Ст.-Мартонски, и г. Јевта Јовановић, капелан из Дињава за бараче нису уписали. За првог се чудимо, јер је иначе ваљан Србин, а од г. капелана нисмо се ничем бољему ни надали, јер је и он један од присталица познатог „Уљувка“ који с нашим противницима у један рог дува.

Из Будинске дијецезе. Колико су год на прошлом сабору српском примљене класе добро снабдјевеном свештенику немиле, што ће гдикоји од истих може бити мање имати, него што је досад имао; у толико опет исте класе, међу којима прво место заузима 6-ста класа, свештенству убогага стана, на најлошима парохијама, каквима пара само се тек у овој дијецези наоди, јесу добродошле, и олакшавају му грдан овај терет, који је много година немилу на леђи своји носити морао. Но не само да су свештенству класе овде од велике користи, него ли и самоме овдашњем народу прибавише велику олакшицу.

Свештенству дијецезе будинске на убогим парохијама, од којих сам и сам на једној готово 8 пуни година довољно сиротиње и бриге снети морао, шестом класом поможено је у толико, што му је таквим начином дотација од 3—400 на 800—1000 фор. повисена, а то је велика помоћ; те ће он одсад готово рећи безбрижно моћи и своју породицу чину свештеничком приличном раном препитавати, а и у пристојно руво облачити, и што је осим свега тога још најважније, добрим наспитањем и изобрицањем, које се не може свагда у истом месту пребивања добијати, темел њиовој срећи положити, које до сад или је са свим немогуће му било, или је с великим просјачлуком чинено било.

Малобројни пак народ у парохијама дијецезе речене, може заиста свесрдно благодаран бити српском народном конгресу, што се и за њега својски побринуо, иначе при премаленом броју свом како би кадар био свештеника за себе држати? Истини овој за љубав позовимо се само на парохију Адоњску у протопресвитерату будинском, где неки 30 душа само наоди се. Одкуд би дакле ови Хришћани свештеника свог пристојно издржавати могли, кад им се не би 6-стом класом у помоћ тако знатно притекло, да ће ова парохија из 6 домова састојећа се бриљантну плату од 800 фор. а. вр. пароху свом издавати. Неће ли дакле овај свештеник од орца рећи: Боже помози!

Како год што и парохије по свима нашим дијецезама, нису једнако положаја, т. ј. једне су без филијалних мјеста, друге пак са врло удаљенима филијалима, који живот човеку го-

тово рећи оће да прогутају, — и како год што ни један свештеник, ако ће и још толико изобразен и добродјетелан бити, није без и једног барем љутог непријатеља свога у парохији својој, тако се равно не може једна уста уредба ни свима допасти а ни по све полезна бити.

Свештеник у дијецези овој, који је у парохији на Крстов-дан домове осветио пре подне, и одма се кренуо у филијал свој у растојању од 4 добра часа преко големи брда и то још пешке по снегу, блату, киши и ветру, да тамо одслуже божију службу и опет домове освети, — који у јутру на Богојављење поради литургије опет пешке прегази у даљу своју парохију, у којој свршивши службу божију, вечерње и свечарске св.-Јованске водиче, још тога истота дана опет пешке креће се на пут у филијал по свима непогодама природе, и обратно опет у парохију и за сав овај свој крвави труд и зној уживајући награду од својих 400 фор. — вештеник овај пита зар не ће ове године с двогубим одушевљењем срца свога ускликнути и радосно рећи: Христос васкрсе! Хр. васкрсе! Јербо му је дотација знатно узвишена по класи.

А шта ће онај убоги свештеник рећи, што броји деветоро дечице, дакле за њих једанајесторо чланова породичних сваки дан леба набавити мора, и то од плате, која једва 00 а. вр. износи, кад се промисли, како му је ма и 6-та класа велику бригу с врата скинула!

Зато браћо богати свештеници, верујте и ви сви с нама заједно убогим овом васкршоњу времене среће наше. Оно нам олакшава и улађује досадњим огорчени наш живот; оно развија у колико толико срећнију будућност дечице убогог овдашњег свештенства, чему треба да се сваки наш добар брат радује.

Овакови само напаћени свештеници, ма и у плавом појасу, ма без икакве красноречија и особитога дара, кадри би били на достојни начин заступити осталу браћу своју и слободно рећи на међану: где и како и шта треба да буде! — Један свештеник.

0—0.— Из Срема 5. априла. И сами кратковиди па и брзоплетци дошли су себи — ако је вредно да и о таквим створењима што пазимо, те данаске више недвоје нити сумњају, о мрачном и награђачком раду тога листа мађарског што се на српском језику пише, а изилази у замењеном граду — призрена — кој је за узор Србинству — Новог Сада; јест ни таква лака створења више недвоје даје тај лист у дослуку са данашњом мађар-орсагском владом, јер очевидно прстом је у слепе очи ударио његовим нељудским радом, показао да увек унапред уме да наговести оно што ће мађар-орсагска влада да предузме, и та слепа створења питају се од куд г. Аст комесар у Н. Саду у хотелу код „краљице Јелисавете“, и уз њега опет та подла издајица срб. рода — мађ. лист што се српски пише. — Не иштите да вам му имена спомињем јер му је овде код нас име — црно и незнамо а посве заборављено, за виђено га није нигде, већ ако хоћете још у којег старог изгураног готована што беше у свакојак о звању и саде — у њиквеме, и онда — е, али није камо рећи ваља у оних што се црним гресима хоћеју да обавију, трудеж и зло у народу и надаље укорењују деспотски за своје тешке себичке намере да подмире, а то су још истину рећи ваља па била ма како горка — по који од старијих свећеника и оних млађих који би хтели црвене пасе да носе, а на хиљаде парохије да добију, и онда још манастирске — спахије, што у добру за зло и нехајају.

Да вам и оволико нерокох зналисте да му је то сво прикуцало оне бандице што га — пише, али незнам знате ли, што хоћу да вам речем, да и то мало прља људског створења овде код нас несме на среду стати и пократи се, већ што чине изговарају се да понужди чине, прии веле: „треба нам живити, док спахија у господству беше он нам је делио масна и лепа званија, како народ одпоче зборити по нас зло нестане.“ А сетели се јадници како тада народ гулише, љута их језа спонала — други опет, мучно је страст загушити, непримити црвенога појаса и подебелу — подебелу што би их се убројати могло, немогу прежалити спахијске и течебину праћедова наших која им је дата да је харче и тлачо — док јој корена не поју. Да је ово кобно доба порећи се неда, али нам се је тешити што видимо живу свест у народу, надати нам се је да будни дух српског народа, који је упознао тих измета људског рода эле намере, неће дати да пожеланој цели ни приступити могу, и на радост некаје сваком свестном Србину тај живи и свестни рад што га наш народ свуда показује. Нека ти изметци пишу, нека се код мађар-орсагске владе наинму, и муте како им је воља, доста искуства, та каз шта рекох и глуп и слеп себи би дошао кад се види да мађар-орсагској влади само је до тог стало да г. Милетића сургунише, па ваљда је зато тај лист што се сам негда још и „На-

претком“ окретио у најам узела, држећ га у томе бар да јој од помоћи буде.

Тајна данаске није да је мађар-орсагска влада у Бечеју код избора све употребила да се за сама левичара гласа, само не да г. Милетића, и кликушуре њени органи, међу осталима „П. Лојд“ рече: „влада је пошто по то ишла да г. Милетић падне и срећно је успела.“ Дакле боље и левичар и све на свету само не г. Милетића, но она тако, а свестан народ друге, поносити диштрикћани учинише у мах и г. Милетића у Башахиду за посланика узеше, и као што нам је овуда познато да је било још и више места резервирано за г. Милетића, а и изабрани посланика кои би г. Милетићу уступили, ово није да се код нас знаде, сазнала је то и Мађар-орсагска влада, па шта ће сада? ено кад већ неможе се г. Милетића опростити, она упућује сињу кукавицу „Напредак“ нека закука и вапије и нека издалачки на несретна уста потмуло реч изусте „да ће се изстрада против г. Милетића повести.“ Хоћели овиме Мађар-орсагска влада да чује глас шта ће народ рећи, или ће баш у истину делу да приступи, идемо да видимо. Нема Србина коме није у памети да је деспот Бранковић — жртва владајућих спрема бије, па ако код ове помисли и заста-немо, опет нас страву неће увагити јер је правда на нашој страни а и савест нам је мирна; истина да сила много за правду не разбира, али је знано да ко се шњоме послужи, да време дође, тему се и она тако враћа.

Кад толиких покора што се већ отпочеше на све стране у нашем народу и на њега гомили, ваља нам мушки достојанствено на својих ногу бити, сетимо се наших праћедова трпеза издржања и патења, па онако јуначки отворено сваком на сусрет стапимо, било је и горих дана и големијих невоља; било је издајица и мучних векова, и све се је то о здраву свест о јуначку душу нашег народа разбидо, Србин је кроз толике ватре прошао, бије се и лавски борио с дивљацима и тобоже ци виллизованим, на њ је свакојак невоља долазило, хтеше и прекршавати и турчити, нечисти мађарити латинити, па све нађе своје награде, а српски народ оста веран својој вери, својој народности и кад код оних зла неприлика и преголемих навала неугонн у пропасти, сад се бојати није више, но време биће и другче те ваља да није навеки суђено, да неправда правдом заокреће.

Краљ. рескрипт о аутономној влади.

Велможа, достојанствеником и заступником народа на сабору краљевина Хрватске, Славоније и Далмације сакупљеним, краљевски Наш поздрав.

Љубљени, верни Наши!

Кољкогод смо вољни и жељни свим правичним и праведним захтевом и предлогом удовољити, које Нам сабор премили Нам краљевина Хрватске, Славоније и Далмације подастере, а оно Нам ипак нукају како виши државни, тако и добро схваћени земаљски интереси, да пригодно изиштвања поднешени нам важнији законски основа укљиво све, што би семе каква расдора у себи носило, те не споразумљену, трвену или сурају повода какова дати могло.

Вођени тим назором, подвргосмо свестраноу и врелому разматрању законски чланак, што но га Нам верности Ваше о устројству врховне земаљске аутономне владе из саборне седнице од 20. марта т. г. поднесоше, те увериши се, да се он у многим тачкама битно разликује од оне по бану барону Левину Рауху Верности Вашим у име владе предложене, учинишмо обе основе предлог по себне разправе, те дођосмо на темељу оне до уверења, да промене по Верности Ваши гледи §§. 2. 3. 4. 7. 9. 10. 12. 13. 16. и 21. учинише, прихвати можемо, као што их и прихваћемо, али да Нам никако могуће није превизише Наше сугласе уделити уметком и додатком од Верности Ваше начмљеним код §§. 1. 11. 15. 17. и 19.

Налажу с тога Нашему министру хрватско-славонско-далматинском, да Наше у том обзиру потешкоће и наворе како поменутому бану, тако и председништву саборском обширније образложи и тим путем сабору хрватско-славонском до знања донесе, враћамо Верности Вашим предложено Нам упитну законску основу с позивом, да ју у поменути тачкама према назорима Нашим удесити, тако удемену како превизише Наше потврде ради чим прије опет Нам подастрети настојите.

У осталом остајемо Вам царском и краљевском Нашом милости и благонаклоњени.

Дано у слободном и краљевском главном граду Будиму дана једанајестог априла године хиљаду осам сто шестдесет и девете

Франц Јосиф с. р.
Кол. Бедеквић с. р.

Владани изјавици су следећи:

1. Уметнута по загр. сабору на почетку § 1. реч „Далмација“ имала би изостати, јер се фактично дјелокруг врховне земаљске владе и онако на краљевину Далмацију протезати неће моћи, дечим је историчким и дипломатичким захтевом краљевина Хрватске и Славоније кроз то задовољено, што се и у вниису законскога чланка, и у наслову поменуће врховне земаљске области израз: хрватско-славонско-далматинска аутономна влада употребљавала.

II. Да се речи § 11.: „без сваке промене“ тата ради изусте, јер министар хрватско-славонско далматински и аутономни стварима и онако никаквом иницијативе нема и правилно предлозима бановим приговарати неће моћи. Да се ипак још изричитје учува банова одговорност и његово непосредно упљивање у сва превизише решења у аутономним подлозима, предлаже се следећа формулација § 11.

...малике предлоге и представке, односеће се на гласачке послове земаљске, има бан преко хрватско-славонско-далматинског министра в. вел. двору предлози, а речени министар имаде издана врху их пров. решења или друге наредбе, разумејућу овамо и именована, против бележнито, дочим их бан за узачување принадлежеће му по § 9. одговорности, пригодом прогласивањем у земљи се подисати имаде.

III. Установа плаћа и пристејба, § 15. која у закон ст. ого и неспада, имала би се изпустити, и то одређивање одложити на оно време, кад ће сабору бити предложен прорачун за јавну управу.

IV. Да се код § 17. придржи текстуација владиног предлога, јер с је не стране позивање на дневничне разреде, који код нас законом уведени нису, неумјестним чини, и јер су оделни тајници у седми дневнички разред уврштени, у којем се у осталим в. вел. земаљима находе министеријални тајници, које по свуда именује в. вел. Намењеном дакле по високом сабору променом прикратило би се његово величанство у праву, које му посвуда и од вајкада припада; а поделила би се бану таква повласт, коју ниједан министар в. вел. неужива.

V. Из § 19. имаде би се изпустити рећи: „којих области сваколика агенда у дјелокруг земаљске владе прелазе“, будућу су многа агенда обстојавше дворске канцеларије у смислу државноправне нагоде већ прешла или ће прећи на заједничка министарства, па и онако су §§ 6. 7 и 8 зак. члана (о земаљској влади) већ потанко назначени и набројени предмети, који у дјелокруг врховне земаљске владе спадају имају.

Троједна краљевина.

ДАЛМАЦИЈА. „Народном листу“ виши из Беча: Питање о епископу Бокскоме, од свакоје стране подупрто и препоручено, сад зависи од Синода. Тек приспаје ово извјешће уздати се је у милост царску и у разборитост владе да ће одма у живот ступити, и тако јошт летос да ће Бока добити свог пастира да јој вида црквене ране и ред поврати, јер је данашњи хаос добро до врхунца.

Министар просвјете и богоштоња чудно се како се јошт није никаква обћина далматинска, православно вјере, заузела изградити свој штатут, и уредити се аутономно на подлогу државног основног закона. Ми смо дужни и овом приликом опоменути обћине православне да се постарају саме по себи уредити се и остати самосталне, јер ако чекају да их ко у томе поможе љуто се варају, пак ће до вјекна остати под турском власти. Свака обћина мора изградити своје установе и предложити их влади, тј. да ступити у ону слободу што је закон осигурао свакоме различном садружњу.

То се највише препоручује варосима и данашњим фабрицима, да се отресу и на својим вогама става, ако ће се проћи овога турског што је ослони закон државни право укинуо. Министарство је већ подавно своје одлуке у томе смислу одлао, но епископ Кнежевић, обременен другим послом?, није на то главе обратио.

Аустрија.

Познато да је у Бечу седмла комисија, која је радила на реорганизацији крајинских школа, и да су преко ратна министарства одличнији учитељи у Крајини питани за своје мишљење у том погледу. Тад су ти предлози о преустројењу крајинских школа послати од ратна министарства свима региментама и комунитетима с малог, да сви најлаже до 15 маја савјашни најпре мишљење школских званичника и обштинских и школских заступника, св је примедбе домету, те да предлози законом постану. Предлози ови садрже у себи међу осталим наредбе о школском надзору, о спремању учитеља за вредне школе, конквитама, који ће се основати поред препатвандја учитељских, о фонду за болесне учитеље и за сироте и удовице њихове.

Нови Сад 11. апр. Јуче је овде била скупштина бирача у дворани, или боље рећи у пространим дворшћу истог друштва. Бирача је било око 500, међу којима такође и Мађара, Славена, Немаца и Јевреја. Пошто је пређашњи градоначелник депутацијом у скупштину позван захвалио на досадашњем поверењу, и на даљој кандидатури, то је за кандидата градоначелништва изабран г. Стеван Брановачки, кога је депутација у средину скупштине допратила, где је он захвалио на поверењу, и кандидатуру примио. Председник скупштине г. др Суботић изјави скупштини, како је одбор стотине био захључио, за судца у Новом Саду скупштини препоручити г. Јосифа Шмића, који је католик, но пошто је исти међутим успокојио се, и баш на дан скупштине сарањен, то предлаже, да се кандидација судца одложи за цвети, а за кандидата капетанска би јуче изабран г. Ђорђе Камбер; потом се повери одбору стотине, да избере једну комисију, која ће до недеље после подне примати пријаве од поједини бирача, а сваки бирач да има право донде пријавити, кога жели и за које јуче некандирирано место у магистрату, кога ли у представништву, по чему ће се после списак саставити. Идућа скупштина заказана је за Цвети, 4. сата по подне. По свршетку скупштине сви бирачи одпрате кандидата свога г. Брановачког у стан, и то кроз вармећку, дољу фитошкку и велику улицу. Две србске и једна мађарска „Застава“, коју је последњу Мађар носио, ношаху се пред бирачима и кандидатом. Трговци, занатлије, бешу у пунои броју заступљени. Није се било, него је све гресно, а одушевљено било. И тако наша је победа сигурна, само да сви бирачи дођу, а не стумљамо да ће то учинити, јер би кривица на изостале пала.

Уредник и издавалац др. Свет. Милетић.

ПРИПОСЛАНО.

У Динашћу 1. априла. У броју 34 „познатог новосадског листа“ упише се нашег старог свештеника капелан из петиних жила, да неким отрцианим фразама побие и утера у лаж дописника из Динаша, (В. 25 бр.) на да је овај, служивши се од већ умереним и поштеним начином писања сушту истину обелодајано; једино из тог разлога: што мишљаше, да ће му за други пут његов брацки савет од користи бити. Но као што у опште сви, тако и овај дописник „Напредков“ разазнавши истину, која понејвећма њега иде, љуто се разпалио, и у својој занешености зипара и врља као мува без главе, пак насрћући тако на нашег бележника (који је нашог општини као искрени родољуб осведочено добру рад) напада у свом беснилу и на саме нас општинаре, називајући нас — (јер по његовом тврђењу са млађим свештеником у добром дослуку живи, а учитеља је увео за свога сведока; дакле друге присне и верне пријатеље нема) — његовим „верним и присним трабантима“, па прети: да ако ми њега и таста му на мерило пред светом мећати неоканемо се „да ће нам вратити жао за срамоту“ (?), и безазорно хваста се: како он и таст му са млађим свештеником не живи „ни у прихватоно а како ли у званичном односају“ у рђавом дослуку. На такву изјаву мора човеку памет да ставе! Међер кад он тако тврди и нас општинаре без узрока и повода нападају, допустиће ваља „високоучени“ дописник и мени, који се у име достојанства мојих саопштинара подижем, да изнесем поштованој публици на видик нека дела, из којих ће јасно увидити моћи: на чијој је страни истина, а на чијој лаж и клевета. — Питам дакле дописника: из каквог узрока при раздавању наворе у божијем храму пред народом, очигледно на млађег свештеника врчи, и навору од истог пружену му од себе одтискује? и из каквог узрока „од једног времена, по начину од вајкада уобичајеном, неће да целива са млађим свештеником нашим, кад се на јутрењу икона на целивање изнесе? да се народ мора забезекнути и повикати: шта га је свашло! Зар је то дослук? — и зар таким примером ваља да предхоји један духовник у божијем дому? —

Даље се позива млади (?) дописник на местног учитеља Ђ. П. као сведока: како овај зна и онај дан, у који је млађем свештенику јављено: да је дошао закон о устројењу црквених општина од више духовне власти, ал да му је исти закон и саопштен, о том не чини никаква помена; па да му је и јавио — што неверујем — по мом нагледу није све једино: јавити и саопштити. — И ја се на тог истог сведока позивам, стављајући нашег капелану питање: дали се сећа, и смел? рећи да је ово пресна лаж: кад је пре негде наквашен из Темишвара тркимнице кући возио се, обдан једну — његовом достојанству у првом реду припадлећеју — ствар (кад је морам тако назвати) изгубио, и успркос приљезном истраживању досад јој у траг још ушао није! — Ил' нек докаже капелан, да је и ово „гола измишљотина (и као што се њему допада рећи) подао умишљај“ — кад је прошле месојеђе у присуству свога таста, који је једним женицима у суседству венце благословио, за осветити свога размаженог синчића — ком тако рећи ништа није криво учињено — од куће устремљен у коло тамо играјуће младежи као бесомучан упао и гајдана шакосао: тако зар треба будити народу св:ст духовниче?

На последку питам још и ово: дали се слаже са чином једног „душепопечитеља“ да нам стари свештеник — неимајући свога слуге, у очи св. Димитрије, за одвести рану своју продаје ради у Темишвар, узме црквењак (то није ништа ново, јер сваки црквењак мора да је у једно и његов слуге) без да је наредбе учинио, ко ће на вечерње звонити, и тако ратари, нечувши звона да на вечерње звоне, сви се листом подигоше, из села у поље изађоше и у незнању да је празник, ваздан као у тежатики радише; докле се у другим православним местима тај дан светковао.

За упознати са читајућом публиком ове наше свештенике, околико сам за нужно нашао казати, према би још више имао штошта навести, — јер сам „издавније“ настањен у овој општини и од бележника и од капелана местног — но нисам рад да п. читаоце тим морим. — Заиста лепа препорука за овог последњег, који тако криво народно поверење за себе прибавља!

Завршујући мој допис јављам још и то, да ка што писао наш капелан против овога навода, да ја нећу залудно са одговором на Ђегова њему омиљена протеривања у овом цељеном листу места заручивати! Оволико за свагда!

Један општинар.

РАСПИСНАГРАДЕ.

Г. Стеван Брањешевећ из Панчева, жељећи да би се реперторија позоришна одабраним комадима умножила, одредио је 150 фор.

за изворну драму или шаљиву игру из народног живота; и 50 фор. за превод каквог филнијег конверзационог комада или шаљиве игре, најлаже у три радње, с тим додатком, да позоришни одсек преусди дела, која ове награде устраже, и да иста дела остану својина спилсатељева, али да право представљања припадне срб. нар. позоришту у Новом Саду.

Дајући ово родољубиво дело на знање позивају се овим сви, који би хтели до споменутих награда доћи, да дела своја до Светога Николе ове године „позоришном одсеку“ у Нови Сад пошаљу, било безимено, било под својим именом.

Из суднице позоришног одсека срб. нар. позоришта у Новом Саду 9. априла 1869.

Др. Јован Суботић, с. р.

Начелник друштва за срб. нар. позориште.

Ф. Оберкнежевић, с. р. тајник.

РЕД ПЛОВИДБЕ

Путнички пароброда из Новог Сада од 3. априла 1869.

У Зомун и Београд: недељом, понедељником, вторником, средом и суботом. у 8 с. изј. У Зомун Београд и Оршау: четвртком у 1 сат у јутру.

У Пешту: сваки дан у 12 сати у подне. Пртљаг се прима само до најпосле пре по сата пред означеним доласком лађе.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

У Кикинди 7. априла 1869. Шеница прва 88 фун. 3 ф. 80 н. Раж прва 78 фун. 2 ф. 40 н. Јечам први 66 фун 1 ф. 90 н. Зоб прва 44 фун. 1 ф. 60 н. Кукуруз 72 фун. 1 ф. 70 н. Мундмел 11 ф. Семелмел 9 ф. Бело брашно 7 ф. 40 н. Лебно брашно 6 ф. Грашак 6 ф. Сочава 6 ф. 40 н. Пасуљ 5 ф. 20 н. мерв. Кромпир 1 ф. 50 н. Сена 2 ф. 50 н. Палева 1 ф. Дрва 18 ф. 60 н. Фат 30 ц. Угљена 1 ф. 10 н. ц. Свећа 36 н. фун. Салун 32 н. фун. Говеџина 21 н. фун. Со 7 н. фун. Пива 24 н. ока. Ракије 80 н. ока.

Пешта 10 апр. Шен. бан. 83 ф. 3.40—55. Шен. пот. 83 фун. 3.50—65. Шен. бачк. 83 3.40—55. Раж 80 фун: 2.80—90. Јечам 72 фун. 2.45—70. Зоб 50 фун. 1.75—85. Кукуруз 82 фун. 1.90—2.05. Пасуљ 85 фун. 3.50—4. Проја 80 фун. 2.30—50. Реница 5.25—50.

Стање воде: Пешта 9. апр. 7' 2" пр. н. пад. Време обл. Пожун 9. апр. 10' 2" пр. н. дол. Време сув. Сегедин 9. апр. 9' 8" пр. н. дол. Време киш. Арад 8. апр. 1' 2" пр. н. Време суво.

ОГЛАСИ.

БРАУНШВАЈТСКИ ЛОЗОВИ ПО 20 ТАЛИРА

ИЗВЛАЧЕ СЕ 1. МАЈА

Главни трефер 80.000 талира

Лозови се месечно исплаћују.

Прва рата 4 фор.

Алекс. Вишње

МЕНЦАРНИЦА У ДУНАВСКОМ СОКАКУ. 48—49.

77—2—2

ОГЛАС.

Овим поштованој публици до знања стављам да сам на пицају у р. к. обштинској кући отворио радњу са конфекциом т. ј. са хаљинама и огрчачима женским као и са шепирима мушким у свакој врсти а и за господу свештенике ђелешује и шешире, пошто су ове назначене ствари, из најбољи кућа бечки и надам се са мојим великим извором и по наумеренијој цени поштовану публику најбоље задовољити.

56—6—6

Тоша Вуковић

ОГЛАС.

Под бр. 191. ч. консисторијума архидијецеве карловачке дозвољено је да се може мале Реметнице филијала манастира Беоћина стан за монахе изнова подићи, усљед чега од бриговодства манастира Беоћина отвара се рочиште лицитације за исто видљаве аданија и поставља се дан 27. србског априла ов. год. с којим сваки овај архитектон који би тај посао узети могао и хтео на исти доћи изводи до 2 сата после подне, гди ће и план зготовљен и одобрен угледати моћи, са положити се имајућим пишмануком од 400 ф. а. вр.

У манастиру Беоћину 6. априла 1869.

У име братства

Генадије Поповић, управитељ куће.

(75,8—3)

Оглас.

„Шнецерјаска трговина Раде Николића у Митровици тражи једног у србском и немачком језику и писму, покрај тога у већој и мањој продаји вештог и изобразеног помоћника. Плаћа се по васасти.“

73—3—3.

АНАТЕРИНСКА ВОДА ЗА УСТА

АНАТЕРИНСКО ТЕСТО (паста) за зубе

од

Г. Г. ПОП, ПРАКТИЧНА ЗУБНА ЛЕКАРА У БЕЧУ. stadl. bognergasse № 2.

Зубни лекар Ј. Г. Поп у Бечу, у Богнерској улици број 2. прави има томе већ двадесет година есенцију, која се зове анатеринска вода за зубе, те се под тим именом и продаје и тако се далеко распростра и велику корист допринио, да је у читавој Европи на глас изашла. Ова есенција блажи и изцељује све зубне болести и све болести у усти, снажи десни, растерује оток и гајдана вадај из уста; и против сама каријеса и пикробута да се са најбољим успехом употребити, уједно снажу зубну бољу ублажује, и уобште све удове у усти оживљује, снажи, и здрави, те ако се чешће употребљује и з. б. чува да неспадају. Сасвим је дакле природно, да ови успеси „анатеринске воде за уста са свију страна признају се, које су обична лица, толико и од научни ауторитета, ево ћемо дакле навести суд једног од ових последњих.

Банк у Угарској.

Попшт г. друже.

Већ је 23 године како болујем од асте у усти, што често тако заболу да немогу ни да говорим; ја сам питао за савет многе лекаре међу овима и многе професоре бечки и пештанска свеучилишта, и употребљаво сам свакојике лекове али асне неби; но од кад сам узео вашу анатеринску воду, коју заиста заслуждје да се фали; са свим сам се излечио, и жао ми је, што је нисам и пређе употребљаво те стога немогу пропустити а да вам јавно незафалим, и незамолим да ово моје истапиство писмо ради други који то исто пате на јавност понесете.

Споштовањем одани

Др. Левингер.

Покрај „анатеринске воде“, прави Ј. Г. Поп и анатеринско тесто (пасту) за зубе, којим се зуби са четкицом чисте, и тим се и зуби и уста чувају, да здрави буду. Ово је тесто у свом склопу много налик на ону изврсну анатеринску воду. И ово је тесто свуда признато и о њему суди ц. к. Ландесгерихтеске министри и професор Клецински овако: Анатер. зубна паста практ. зубна лекара др. Ј. Г. Поп у Бечу нема ништа у себи шкољивога. Њени ароматски саставци из етерских светила оживљују меке чести у устима и мирис ових чини да је та паста пријатна, убива све паразитске биљне и животне организме у десницама и у језику, и не да да се развијеју даље, миниралске чести, чисти зубе, а не скида налај са зуба, органске честице пасте чисте бале и налај на зуби, а да им не шкоде.

У Бечу. Др. Ф. Клетцински с. р.

Зубна — Пломба.

Ова зубна-пломба састоји се из прашка и течности, којом се испуњују шупљи и крњи зуби, да прашки облик добију, и да се тиг сачува да се даље не распрострањавају тако злани каријес, и чим се препречује да се не скупља блато на зуби, и не једу зуби изнутра до живца, одкуд зубобола долази.

Све ово добити се може: У Новом Саду код г. Морица Браунера, у Београду код Д. Милутиновића апотекара, у Тителу код Т. Георгијевића, у Панчеву код Николића и Синовца и код г. В. Х. Граф апотекара, у Митровици код г. Цајбергерера апот., у Руми код г. Милутиновића, у Вуквару код г. Т. Станића, код г. Крајковића и г. Хурмбаума.

Оглас.

У Рудни има 400 лапаца пашњака, да се под закуп за ову годину издаду. — Кома паша ваља нек се изволи код подписаног у Рудњи пријавити. Пашњак ће се и на више чести поделити. Антал Середми провизор.

69—2—3

Објава.

Под бр. 213. 226. ч. консисторијума архидијецеве Карловачке одобрио је да ч. манастир Беоћин свој мајдан ија (хипраулически крч) зовом, поред лицитације на 10 година са 10 лапаца шуме на ото издати се могуће сваке године; усљед тога отвара се лицитацја и полагаје се рок 22. априла о. г. у 2 сати по подне поред кога позивају сви они који би тај мајдан имати хтели да тога дана на уречено време доћи удобре се.

У М. Беоћину 6. апр. 1869.

У име братства Генадије Поповић.

72—2—3

ОГЛАС.

у недељу 2. маја п. р. о. г. биће оде у 3 сата после подне минуендо лицитација (ко оће за мње од прорачуна да ради) да се нова школа сазида за коју су трошкови на 3698 ф. прорачунани.

У понедељак 3. маја п. р. биће такођер у Огшу минуендо лицитација ради оправе школе што је на 922 ф. 91 н. прорачунано, и ради оправе прикве, која је на 460 ф. 24 н. прорачунана.

Условија лицитације и прегледа трошкова могу се за време званичних часова оде у компаниској писарници дознати.

у Хертковци 13. априла п. н. 1869.

70—3—3

Оглас.

У књижари Велимира Валожкића у Београду може се добити:

Путовање по словенским земаљама турске, од гђе г. Мјур Макензијеве и А. П. Ирбијеве, с енглеског превео Ч. Мијатовић за 12 гр. чар.

71—2—3. Делтонова штампарија у Новом Саду 1869.